

Beste mevrouw Broekers-Knol, beste heer Schneiders,
beste nieuwe Statenleden van de Provincie Noord-Holland

voor u ligt de uitdagende en bijzondere opdracht om de provincie Noord-Holland de komende vier jaar nog mooier te maken. Want zijn we niet allemaal op zoek naar de beste manieren om *samen* tot oplossingen te komen voor de klimaatproblematiek, de landbouwtransitie wat eigenlijk een voedseltransitie is?

Om te komen tot een duurzame, volhoudbare landbouw, is het noodzakelijk om de verschillende uitdagingen in samenhang met elkaar op te pakken. En dat is waar natuurinclusieve en biologische boeren naar streven. Natuurinclusieve en biologische boeren dragen bij aan de provinciale doelen op het gebied van waterkwaliteit, bodem, biodiversiteit, klimaat en landschap, evenals aan dierenwelzijn. Evenals aan de gezondheid van de mensen die graag in de provincie wonen.

Jullie zullen al behoorlijk wat brieven en gesprekken hebben moeten doorploegen, daarom houden wij het kort maar krachtig. Met als bijlage een duidelijke lijst vanuit het [Groenboerenplan](#).

Hierbij laten we jullie zien welke aanbevelingen wij jullie graag aanbieden voor de Provincie Noord-Holland.

Koplopers

Elke transitie vraagt en kent koplopers die het al doen, kennis en ervaring opdoen en deze vervolgens uitdragen. Ook in Noord-Holland zijn er talloze koplopers te vinden die niet wachten, maar zelf aan de slag zijn gegaan om hun bedrijf duurzamer en diervriendelijker te maken. Deze koplopers vertellen hier graag over!

Aanbeveling: ga voor elk thema, voor elke sector op zoek naar een koploper die zijn/haar ervaring wil delen en geef deze een periodiek podium.

Boer-burger verbinding ofwel korte-keten

In de stad Amsterdam waren de verkiezingsuitslagen duidelijk: PvdA, GroenLinks en PvdD als top 3. In de provincie Noord-Holland was de BBB de grootste partij. Dit contrast legt nog meer de tegenstelling bloot tussen stad en platteland. Volgens ons is er maar 1 manier om deze kiezers tot elkaar te brengen: de boer-burger verbinding, net zoals de BBB ook meldt. De afgelopen tien jaar ontwikkelden zich al van onderop vele zogenaamde korte keten projecten in Noord-Holland: kortere routes en minder schakels om voedsel uit de regio op het bord van de burger te krijgen. Hieruit zijn diverse mooie ondernemingen en initiatieven ontstaan, zoals Herenboeren en CSA's (pluktuinen). Consumenten weten helaas nog steeds te weinig over de herkomst van hun voedsel en de neveneffecten van hun eetpatroon. Voorlichting en educatie, op/over de boerderij of tuinderij, maakt hen bewust van de keuzemogelijkheid voor duurzaam geproduceerd lokaal voedsel.

Aanbeveling: in de Voedselvisie 2020-2030 van Noord-Holland staat een mooi doel namelijk "in 2030 consumeren we 25% uit onze eigen regio". Maak gebruik van de kennis en ervaring van korteketen koplopers, en ga met hen in gesprek om te kijken hoe dit doel ook echt te halen.

Minder kunstmest en pesticiden

Groene boeren brengen de klimaat-, stikstof-, water- en biodiversiteitsdoelen en dierwelzijn dichterbij: Omdat groene boeren minder kunstmest en importveevoer gebruiken, gaat minder CO2 en stikstof naar water en lucht. Ook de bodemkwaliteit is hoog, rijk, biodivers en daarmee wordt CO2 vastgelegd. Groene boeren maken de provincie nog mooier en de mensen gezonder: De toenemend slechtere luchtkwaliteit door oa fijnstof van de zware en bio-industrie geeft toenemend longklachten zoals astma bij kinderen en COPD bij ouderen. Ook onze waterkwaliteit (waarschijnlijk een nog een veel groter gevaar dan de huidige stikstofcrisis) is slecht door residuen van oa pesticiden, kunstmest, microplastics en geneesmiddelen. Geneesmiddelen die vooral weer ingezet worden bij vermijdbare welvaartsziekten. Er is steeds meer bewijs dat de inzet van gewasbeschermingsmiddelen bijdraagt aan neurologische schade bij de boer en zijn omgeving, zoals Parkinson. Ook schade bij zwangeren en het ongeboren kind zijn beschreven met op oudere leeftijd kans op ziekten als kanker en dementie. Ook de industrie en luchtvaart in Noord-Holland zullen flink moeten indammen in stikstof uitstoot.

Aanbeveling: ga in gesprek met verschillende koplopers uit de keten, hoe hebben zij hun kunstmest- en pesticiden gebruik teruggedrongen en hoe is het hen gelukt daar wel een goed verdienmodel op te bouwen.

Kortom,

Neem deze punten in overweging bij de formatie en de komende provinciale plannen en als jullie een ondernemer zoeken met specifieke kennis, neem dan contact op en we koppelen jullie direct. Wij hebben een groot en sterk netwerk van groene ondernemers in Noord-Holland.

Tevens nodigen we u uit voor een gesprek bij een koploper op het erf om over bovenstaande onderwerpen en meer te praten. U bent van harte welkom! Geeft u maar aan wanneer schikt, dan zoeken wij de juiste locatie erbij.

ter extra info: de lijst met aanbevelingspunten vanuit Groenboerenplan

Met vriendelijke groet,

Ruud Zanders, Geert van der Veer, Annette Harberink - Bestuur Caring Farmers

EN

John Huiberts van [HuibertsBloembollen](#)

Boy Griffioen van [De Groene Griffioen](#)

EN

namens alle Caring Farmers,
Sanne Smeets & Hanneke van Ormondt
email: [REDACTED]
[REDACTED]

Lijst met aanbevelingen voor de verkenner(s) van het nieuwe College van Gedeputeerde Staten
cc. de nieuwe Statenleden

De landbouw en het landelijk gebied staan voor een grote verandering, een transitie. Nee, geen landbouwtransitie maar een voedseltransitie. Caring Farmers is ook onderdeel van het [Groenboerenplan collectief](#), waarmee we landelijk in 2022 een 10-puntenplan opgesteld dat mag rekenen op een grote steun van organisaties en burgers. Onze ambitie is een zo groot mogelijk areaal duurzame biologisch landbouw, groenboerenland waarop geen chemie en kunstmest wordt gebruikt en hoogwaardig duurzaam, dierwaardig en gezond voedsel wordt geproduceerd.

De gemeenschappelijke missie van de groene boeren is dat de voedselproductie economisch, ecologisch en sociaal positief uitwerkt voor de zeven generaties na ons. Landbouw en natuur zijn daarbij onafscheidelijk met elkaar verbonden en borgen in deze samenhang de voedselzekerheid. De voedselproductie vindt plaats in samenspraak met de afnemer, de burger als consument en als bewoner en gebruiker van de productieomgeving, het platteland.

De rol van de provincie bij deze transitie is groot: zij heeft regie op de – gebiedsgerichte – uitvoering en kan op veel andere vlakken een positieve bijdrage leveren. Bij de aanvang van deze statenperiode staat de provincie direct al voor een aantal belangrijke keuzes over de invulling van deze transitie. Vanuit ons 10 puntenplan en de ambitie van Groenboerenland reiken we daarvoor 16 aanbevelingen aan.

Graag zijn we bereid om deze nader toe te lichten:

1. Ambitie Groenboerenland

Groene boeren brengen de klimaat-, stikstof-, water- en biodiversiteitsdoelen en dierwelzijn dichterbij: Omdat groene boeren minder kunstmest en importveevoer gebruiken, gaat minder CO₂ en stikstof naar water en lucht. Ook de bodemkwaliteit is hoog, rijk, biodivers en daarmee wordt CO₂ vastgelegd. De vraag is welke ambitie heeft de provincie bij het inzetten van deze oplossing? De Europese commissie heeft een ambitie van 25% biologisch in 2030 in Europa. Het kabinet heeft vanwege het lage aandeel bio op dit moment, de ambitie van 15% bio-grond in 2030 in Nederland. Groene boeren maken de provincie nog mooier. Aanbeveling: Zet zo hoog mogelijk in op omschakeling naar groenboeren. Dat biedt perspectief op een schone en groene omgeving gecombineerd met een volhoudbare landbouw.

2. Ondersteun groenboeren en de omschakelaars

De beoogde groei van het aantal groene boeren komt grotendeels vanuit boeren die omschakelen vanuit de gangbare landbouw. Uit ervaring weten we dat dit van de omschakelaar veel denkwerk, daadkracht, doorzettingsvermogen vraagt. Nieuwe teeltmethode, nieuwe gewassen, nieuwe keten- en afzetpartners, nieuw teeltplan, andere machines, financiële overbrugging. Een goede begeleiding is dan onmisbaar. Aanbeveling: Ga in gesprek en ondersteun deze koplopers waar mogelijk in jouw provincie. Dat gaat over individuele ondersteuning maar ook over het scheppen van voorwaarden zowel in en buiten

de gebiedsgerichte aanpak. Dat kan met grond, voor inkomsten en kosten, met kennis en in de organisatie.

3. Ondersteun omschakelen met eigen grond

Voor omschakelen is vaak extensivering en grond nodig.

Aanbeveling: We vragen dat de provinciale grondbank een meer dan evenredig deel uitgeeft naar boeren die omschakelen of al groene boer zijn. Hiermee maakt de provincie concreet werk van haar eigen beleid en verbetert de positie van deze land- en tuinbouwbedrijven.

4. Grondbank

We vragen de provincie de grond in de grondbank volgens de SKAL-normen te beheren. Dat is niet alleen goed voor de kwaliteit en biodiversiteit van de grond maar helpt groene boeren omdat bij toedeling van deze gronden geen - dure - omschakeltijd noodzakelijk is.

5. Investeren in grond

Grond is duur, voor extensivering met bedrijfsvergroting is financiële ondersteuning nodig. Er zijn groenboeren grondfondsen die willen investeren in Groenboerenland zoals Land van Ons, Lenteland, Aardpeer, BD Grondbeheer.

Aanbeveling: Betrek deze grondfondsen bij de genoemde extensivering.

6. Gebiedsgerichte aanpak

Naast voedsel leveren de groenboeren ook graag maatschappelijke diensten zoals het herstellen, ontwikkelen en beheren van natuur, het opslaan van water, het toegankelijk maken van het landelijk gebied, het opslaan van CO₂ in de bodem en voedseleducatie mbt boer-burger verbinding.

Aanbeveling: Zet hier actief op in bij de gebiedsgerichte aanpak zodat het maximaal mogelijk wordt gemaakt om deze diensten te kunnen leveren.

7. Boerennatuur

Groenboerenland is biodivers en biedt een uitstekende basis voor verhoging van biodiversiteit. Ook bij het Nationaal Natuur Netwerk (NNN) is dat een kans. De NNN is nog niet volledig is gerealiseerd. We bieden aan met de provincie te onderzoeken of met natuurbeheer door groenboeren de beoogde verhoging van de NNN-biodiversiteit gerealiseerd kan, bijvoorbeeld in combinatie met aanpassing van de begrenzing van de NNN. Dat biedt kans op extra natuurinkomsten voor de boeren en kan ook onteigening voorkomen.

8. Beheer Natuurgebieden

Verder vragen we de provincie te bevorderen dat de NNN-gronden - in eigendom van natuurorganisaties – waar mogelijk en gewenst, door boeren te laten uitvoeren. Dit biedt kans om de kosten voor de boeren te verlagen.

9. Gemeenschappelijk landbouwbeleid

Groenboerenland kent een hogere biodiversiteit en blinkt uit in duurzaam bodembeheer en een lagere ammoniakemissie. Deze zaken hangen ook samen.

Aanbeveling: Zet de 'provinciale' GLB-middelen zo effectief mogelijk in op een integrale aanpak.

10. Maatregelen door de overheden voor afzet biologische producten

Voorwaarde voor het realiseren van meer Groenboerenland is dat de consumptie meegroeit. Maatregelen als afschaffen BTW op bio-voedsel en het vergroten van aanbod van bio in de winkel helpen daarbij. Het Rijk kan dit regelen en de provincies hebben daar invloed op bij de onderhandelingen met het Rijk over het gebiedsprogramma. Voor het realiseren van de bijdrage van de groenboeren aan de klimaat, biodiversiteit, stikstof en waterdoelstellingen in het gebiedsprogramma, is vergroting van de consumptie nodig. Wij pleiten ervoor in die onderhandelingen met het Rijk het afschaffen BTW op biologisch voedsel en het vastleggen van afspraken met retail over aanbod van bio in de winkel, in te brengen.

11. Korte Ketten

Direct contact tussen producent en consument draagt bij aan een groene en sociale provincie. De Korte Ketten methode draagt bij aan het verdienvermogen van de groene boeren. We vragen de provincie met ons een plan op te stellen voor gezond en duurzaam voedsel uit de Korte Ketens. Aanbeveling: Maak gebruik van de kennis en ervaring van Korte Ketten koplopers, en ga met hen in gesprek.

12. Inkoop provincie

Het kabinet gaat bij haar inkoop voor voedsel naar 25% biologische producten. Gegeven de noodzaak voor het creëren van kansen pleiten wij ervoor dat de provincie bij haar inkoop uitgaat van die 25% bio en vervolgens elk jaar 10% erbij zodat zij meegroeit met het groeiende areaal. We vragen de provincie dit ook als voorwaarde te stellen bij provinciale subsidies voor evenementen etc waar voedsel wordt verkocht.

13. Inkoop zorginstellingen en ziekenhuizen

De provincie wordt uitgenodigd met groenboeren en ziekenhuizen en andere zorginstellingen in gesprek te gaan over het aankoopbeleid van biologisch voedsel.

14. Onderzoek en kennisdelen

Er is veel kennis te winnen voor een effectieve groene landbouw. We vragen de provincie samen met de – aanstaande – groene boeren en de kennisinstellingen in overleg te treden om de noodzakelijke kennis te ontwikkelen door onderzoek en vergaarde kennis laagdrempelig toegankelijk te maken. Een proefboerderij gericht op het groene landbouw is daarbij gewenst. We bieden als groene boeren aan onze opgedane kennis en ervaring beschikbaar te stellen.

Aanbeveling: Geef koplopers de juiste ondersteuning als ze hun kennis en ervaring willen delen

15. Koplopers

Elke transitie vraagt en kent koplopers die het doen, kennis en ervaring opdoen en deze vervolgens uitdragen. De groenboeren stellen zich graag beschikbaar als koploper.

Nu ook in het algemeen: Nodig deze koplopers uit en stel met hen een koploper-programma op.

16. Kinderen

'Eet de aarde gezond' dat is het motto van de groenboeren. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. We vragen de provincie in samenwerking met gemeentes en GGD, programma's te ondersteunen die kennis over gezond en duurzaam eten bevorderen als 'Jong leren eten' en 'De gezonde school'.

Veel wijsheid gewenst,

en met vriendelijke groet,

Ruud Zanders

Geert van der Veer

Annette Harberink

namens alle Caring Farmers

email: sanne@caringfarmers.nl

tel: +31 20 308 6018

